

Nr 304.

Av herr **Larsson, Johan**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 5 och 21 §§ strafflagen.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 98 till årets riksdag med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 5 och 21 §§ strafflagen får jag anföra följande:

Med ifrågasättande förslag till lagändring avses att ernå en minskning av den i vårt land oerhört utbredda avbetalningshandeln, som i vissa avseenden medfört uppenbart skadliga verkningar. Därigenom att de förskingringsbrott, som avse varor förvärvade genom avbetalningsköp, enligt lagförslaget icke längre kunna bli föremål för allmänt åtal, förutsättes att en minskning av avbetalningshandelns omfattning skall kunna ernås och framförallt en sanering av densamma. Bland annat skulle det förhållandet, att kostnaderna för polisundersökning och åtal genom den föreslagna lagändringen i första hand komma att åvila säljaren av det förskingrade godset, medföra, att avbetalningsfirmorna komme att iakttaga större försiktighet vid försäljning. Framförallt må man hoppas, att den föreslagna lagändringen skall verka hämmande på den avart av avbetalningshandel, som består i att pracka varor på personer med svag ekonomisk ställning, som sakna möjlighet att fullgöra mera än möjligen den första avbetalningen.

Emellertid kan ifrågasättas om den föreslagna begränsningen av åtalsrätten kommer att i tillräcklig utsträckning verka hämmande. Säljaren skall helt säkert även i fortsättningen under hot om åtal för förskingring söka avpressa köparen likvid, i all synnerhet om denne har möjlighet att av anförvanter eller närstående kunna uppbringa det erforderliga beloppet.

Då avbetalningshandelns skadliga verkningar äro så allmänt erkända, synes det vara ett önskemål att vid lagstiftning till förhindrande av desamma söka göra denna så effektiv som möjligt. En större effektivitet skulle ovillkorligen vinnas, om frågan om äganderätten beträffande gods, som sålts genom avbetalningsavtal, löstes på sätt kungl. kommerskollegium föreslagit, så att äganderätten vid köp av lyxvaror samt beklädnadsartiklar överginge till köparen vid avbetalningskontraktets undertecknande, ävensom att detta villkor bleve generellt gällande, då de köpta föremålen av vad slag de vara må icke omfattade högre belopp än 400 kronor.

Genom en dylik bestämmelse skulle avbetalningsfirmornas risk givetvis ökas. Dock torde denna kunna i stor utsträckning elimineras dels genom iakttagande av nödvändig försiktighet vid försäljningen i så måtto, att säljaren eller dennes agent gör sig underrättad om köparens möjlighet att fullgöra av-

talet och dels därigenom, att säljaren tecknar kreditförsäkring för sin försäljning. En sådan försäkring skulle helt säkert kunna åstadkommas för skälig premie. Ur affärssynpunkt torde det dessutom vara riktigare att en avbetalningsfirma täcker sin risk genom en försäkring av denna art än att som hittills räkna med den återförsäkring hos straffanstalterna, som den nuvarande lagstiftningen bereder säljaren.

Ett försäljningssystem, som möjliggör för den enskilde att i stor utsträckning förbruka sin arbetsinkomst ett eller annat år, innan den intjänats, kan icke vara gagnande vare sig för denne eller för samhället, i all synnerhet icke då avbetalningsköpen avse lyxföremål och förbrukningsartiklar. Lyxkonsumtionens ökning torde i stor utsträckning bero på att densamma möjliggjorts genom en diskontering av de inkomster köparen räknar med att erhålla i framtiden. Otvivelaktigt är det av största betydelse att genom en sund kredit stimulera företagsamheten och även avbetalningshandeln, då densamma avser produktiva nyttigheter, men å andra sidan är det skadligt att genom en utvidgning av kreditvolymen möjliggöra för den enskilde en omfattande förskottskonsumtion av icke intjänade inkomster. Lika glädjande som det är att vårt folks levnadsstandard genom ökade inkomster kunnat höjas, lika skadligt är det att på konstlad väg uttaga denna köpkraft i förskott. En förskottskonsumtion av inkomster är även ägnad att försvåra och fördjupa ekonomiska kriser.

Då jag vågar förutsätta, att en skärpning av det framlagda förslaget skulle medföra synnerligen nyttiga verkningar för vårt land, tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen för sin del måtte besluta följande ändring av § 1 i lagen den 11 juni 1915 om avbetalningsköp:

Med avbetalningsköp — — — — — blivt erlagd.

Har avtalet — — — — — ägare därav.

Villkor, som i första stycket sägs, vare ej gällande, där godset utgöres av äkta pärlor eller ädla stenar, av föremål i vilka sådana pärlor eller stenar äro infattade, eller av smycken utav guld, silver och platina, eller av fick- eller armbandsur eller av beklädnadspersedlar eller skodon. Överstiger sammanlagda beloppet av de poster, som köparen enligt avtalet har att erlagga (avbetalningspriset), icke fyrahundra kronor, vare villkoret ej heller gällande.

Lagen äger icke tillämpning, när avbetalningspriset överstiger tretusen kronor.

Stockholm den 19 februari 1934.

Joh. Larsson
i Örbyhus.